

»Za nami je eno najboljših let«

Robert Grah, direktor Pomurske gospodarske zbornice (PGZ), pravi, da imajo pomurske gospodarske družbe zadnjih nekaj let pozitiven trend poslovanja. »Za nami je eno najboljših let, kar se tiče rasti zaposlenosti, izvoza in investicij,« je zadovoljen.

Nina Šprohar

Leto začenjajo optimistično, a previdno

Grah izpostavlja predvsem izvozno naravnost pomurskih podjetij in upad števila brezposelnih. »Po zapolnjenih naročilih in kapacitetah v predelovalnih dejavnostih se povečuje tudi neto čisti prihodek, ki presega rekordni dve milijardi evrov in pol ter se približuje trem milijardam. Najbolj stabilne gospodarske panoge v regiji so kovinsko predelovalna industrija, ki tudi največ zaposluje, elektro in živilska industrija ter gradbeništvo,« pojasni, a opozori, da je pred njimi še veliko izzivov, ker se že čuti »ohlajanje gospodarstva in zakonsko napovedan visok dvig plač«. Kaj to pomeni za Pomurje? »Precejšnje težave bo to predstavljalo predvsem za panoge in delovna mesta, ki ne dosegajo več kot 20 tisoč evrov dodane vrednosti na zaposlenega (povprečje v Pomurju je sicer 32.500 evrov). Takšnih delovnih mest je v Pomurju skoraj tri tisoč,« razloži Grah, a pripomni, da imajo v več kot 270 podjetjih, ki zaposlujejo skoraj 4 tisoč ljudi, vseeno pozitiven trend. »Ta podjetja ustvarijo povprečno med 55 in 70 tisoč evrov dodane vrednosti na zaposlenega in generirajo večino regijskega neto čistega dobička,« pravi.

Tako so izzivi gospodarstva po Grahovem mnenju v tem letu usmerjeni predvsem v smeri davčne razbremenitve dela in spremembe dohodninske lestvice v

Foto: Arhiv podjetje Paradaiz

korist neto prejemnikov (več neto plače zaposlenim za enak bruto strošek delodajalca). »Posledično mora sledi temu še dvig produktivnosti in dodane vrednosti,« opominja Grah. Kot velik izziv izpostavlja tudi digitalizacijo poslovanja in zagotavljanje ustreznega števila kvalificiranih kadrov, prav tako pa bo potrebno pridobiti še kakšno novo tujo investicijo in vzpodbuditi nov naložbeno investicijski cikel že obstoječih podjetij. »Leto torej začenjamo, glede na trende zadnjih let, optimistično, vendar previdno,« zaključuje Grah.

Veliko povpraševanje in rast cen gradbenih materialov

Iztok Polanič, predsednik uprave v podjetju Pomgrad, pravi, da je stanje v gradbeništvu trenutno dobro, smo namreč sredi visoke gospodarske rasti in zato imajo vsi gradbinci v Sloveniji svoje zmogljivosti polno zasedene, vendar se kljub temu soočajo s številnimi izzivi. »Pomgrad se v zadnjem obdobju močno usmerja na področje internacionalizacije, kjer smo v zadnjih letih naredili velik napredek, saj v tujini izvajamo nekaj pomembnih poslov. Tudi na domačem gradbenem trgu zaključujemo več gradbenih projektov,« pravi in doda, da je med pomembnejšimi dejavniki, ki vplivajo na gradbeništvo, tudi rast cen.

Foto: Roman Wolf

Direktor Pomurske gospodarske zbornice (PGZ) Robert Grah poudarja, da bo treba pridobiti še kakšno novo tujo investicijo in vzpodbuditi investicijski cikel v že obstoječih podjetjih.

Rast izvoza (v 000)

»Pričakujemo, da se bo trend naraščanja cen storitev in materiala ter tudi stroškov dela v gradbeništvu nadaljeval tudi v prihodnje. Zaradi povečanega povpraševanja cene materialov, najema gradbene mehanizacije ter ostale opreme konstantno naraščajo že nekaj časa,« pojasni Polanič. Dodaten izziv predstavlja tudi nepredvidljivo nihanje števila projektov oziroma investicij, zaradi česar je v gradbeništvu izjemno težavno načrtovati na daljši rok. Vseeno pa je bilo za Pomgrad leto 2018 uspešno. »Lani smo zaključili z gradnjo hotela Orchid na Plitvicah, izstopa pa tudi gradnja stanovanjskih blokov na Švedskem, ki jih gradimo z lastno operativo in slovenskimi izvajalci. Med infrastrukturnimi projekti so trenutno naši najpomembnejši projekti nadgradnja železniškega odseka Pesnica - Šentilj, nadgradnja odseka železniške proge Poljčane - Slovenska Bistrica ter gradnja podvoza na Ljubljanski ulici v Mariboru,« izpostavi Polanič. Pomgrad bo tudi v letošnjem letu iskal nove izzive tako v Sloveniji kot v tujini, s poudarkom na izvajanju infrastrukturnih in industrijskih projektov. »Pričakujemo tudi nekaj novih razpisov s področja cestne in železniške infrastrukture, pri čemer upamo, da bo država izpolnila svojo obljubo o načrtovanih investicijah. V leto 2019 smo sicer vstopili precej zasedeni. Pomembno je, da pridobivamo projekte, ki zaposlujejo celoten sistem Pomgrada,« zaključil Polanič.

Velik izziv predstavlja birokracija

»Stanje gospodarstva v Pomurju se iz leta v leto izboljšuje. Glavna kriza po propadu velikih zaposlovalcev v regiji (Mura, Pomurka, Nafta Lendava in drugi) je tako rekoč mimo, v vmesnem času pa so se razvila nekatera nova podjetja s produkti z višjo dodano vrednostjo, ki so sposobna konkurirati tako na domačem kot tudi na tujih trgih,« pravi Livija Bukovec iz podjetja Paradajz, v okviru katerega

Foto: Arhiv Pomurske mekarne

deluje združenje Lušt. Bukovčeva zaznava tudi večji optimizem tako med podjetniki kot med prebivalci regije, saj »Pomurje beleži največji porast plač v letu 2018 v državi«. Te so sicer še zmeraj med najnižjimi, vendar v podjetju Paradajz verjamejo, da ne več za dolgo. S kakšnimi izzivi se soočajo? »V veliki meri s preveč birokratsko Slovenijo in njenimi postopki, saj je naša dejavnost vezana na postavitve visoko tehnoloških rastlinjakov, ki pa se po slovenski zakonodaji obravnavajo kot vsak drugi objekt velikih dimenzij, pa čeprav gre za opravljanje oziroma nadaljevanje kmetijske dejavnosti na kmetijskih površinah. Vsi ti postopki, tako sprememba namembnosti zemljišč kot tudi presoja vplivov na okolje, so v percepciji podjetniškega dojemanja časa predolgi in prepočasni, saj v najboljšem primeru trajajo vsaj tri leta,« meni Bukovčeva. »Za primerjavo - v Avstriji taisti postopki trajajo tri mesece,« pojasni. »Bistveno hitreje bi se lahko razvijali, če bi bili postopki enostavnejši in

Nepredvidljivo nihanje števila projektov oz. investicij izjemno otežuje načrtovanje na daljši rok, o enem od izzivov v gradbeništvu pravi Iztok Polanič, predsednik uprave Pomgrada.

izberi
in uživaj

Foto: Arhiv podjetja Paradajz

hitrejši, posledično bi imelo več ljudi zaposlitev, bilanca uvoza zelenjave v Slovenijo bi bila nižja, samooskrba pa večja,« še doda.

Naslednji izziv podjetju predstavlja energetika, v njihovem primeru geotermija, kjer, kot pravijo, spet trčijo ob počasne mline državnih inštitucij in pretirano zaščitništvo. »V letu 2018 smo zaključili tri večje naložbe v skupni višini okrog štirih milijonov evrov. Tako smo realizirali naložbo v 2,4 hektarja

velik visokotehnoški rastlinjak, ki je pretežno namenjen specialnim sortam paradižnika Lušt (češnjev, slivov, volovski ...), naložbo v nadgradnjo ogrevalnega sistema s toplotnimi črpalkami in pa naložbo v LUŠTno domačijo v velikosti tisoč m². V LUŠTni domačiji obiskovalcem z vodenimi ogledi prikažemo način naše vzgoje paradižnika, mogoče so tudi degustacije, v trgovinskem delu pa še nakup tako našega paradižnika Lušt kot tudi pridelkov in izdelkov drugih ponudnikov iz Pomurja,« Bukovčeva povzame preteklo leto. Zaradi omenjenih naložb so v letu 2018 povečali prihodke za okrog 30 odstotkov, obiske in ogledje njihove pridelave pa za kar 600 odstotkov. Kako bo v prihodnje? »V letu 2019 pričakujemo okrog 10 tisoč obiskovalcev LUŠTne domačije, okrog 4.600 ton paradižnika Lušt, predvsem pa uspešno presojo vplivov na okolje in gradbeno dovoljenje za naš nov 2,2 hektarja velik projekt, ki ga nameravamo zgraditi v prihodnjem letu,« pravi Bukovčeva. Trud in trdo delo sta se izplačala, saj so lani prejeli dve nagradi – za Pomursko podjetje leta 2017 v kategoriji malih podjetij, ki jo podeljujeta Pomurska gospodarska zbornica in regijski tednik Vestnik, ter nominacijo za Dravsko-pomursko gazelo 2018 oziroma uvrstitev med tri najhitreje rastoča podjetja na dravsko-pomurskem območju.

GLUTEN / GLUTINE
JAJCA / JAJA / UOVA
SOJA / SOIA
FREE

AVE

ČAS ZA NAJBOLJŠE

www.ave.si

Hvala za zaupanje!

Vsako leto polovico prihodka investirajo v razvoj

Štefan Pavlinjek, direktor podjetja Roto, meni, da je »gospodarska klima zelo ugodna, naročila pa enaka ali malo manjša v primerjavi z lanski.« Njihova prednost je, kot pravi Pavlinjek, močan razvoj, s katerim si utirajo pot na svetovno tržišče. »Država bi morala urediti re-investiranje prihodka, da bi lahko držali tehnološki nivo proizvodnje. Smo zelo inovativni in imamo velik potencial v ljudeh, ki želijo graditi kariero na domačih tleh,« pojasni in doda, da vsako leto investirajo kar polovico prihodka v razvoj. »V lanskem letu smo, poleg novih izdelkov, razvili tudi plastični

pointon in prvi trislojni polietilenski gliser, dolg štiri metre. V prihodnje želimo ponuditi celotno skupino plovil za rentanje na morju, danes pa imamo poleg kajakov in kanujev v proizvodnji tudi male jadnice in čoln,« še doda.

»Mlekarstvo je izredno živa panoga«

V Pomurskih mlekarnah menijo, da je Pomurje regija z neizkoriščenim potencialom. »Definitivno obstaja še veliko možnosti za razvoj, kar je v zadnjem času možno zaslediti tudi v pogovorih na nacionalni ravni. Čeprav je primarni cilj ponovna oživitev kmetijskih površin, ima Pomurje zaradi svoje strateške lege veliko gospodarskih možnosti tudi v drugih sektorjih. Največja slabost je zagotovo odhajanje kadrov v sosednjo Avstrijo, kar seveda predstavlja izziv za tukajšnja podjetja,« pravi Natalija Rebrica iz Pomurskih mlekarn. Doda, da je mlekarska industrija izredno živa panoga, razmere na trgu (suša, cena mleka na evropski in svetovni ravni) pa imajo velik vpliv na podjetje. »Visoka kakovost mleka in mlečnih izdelkov ostaja osnovna usmeritev družbe, ker lahko le tako zadržimo in še okrepimo položaj na trgu. Del te strategije je tudi čim večja povezanost z domačimi proizvajalci in zbiralci mleka,« razloži. V začetku leta so v Pomurskih mlekarnah uvedli novo sistematizacijo delovnih mest

»Smo zelo inovativni in imamo velik potencial v ljudeh, ki želijo graditi kariero na domačih tleh,« pojasnjuje Štefan Pavlinjek iz podjetja Roto.

Foto: Arhiv Pomurske mlekarnice

UGODEN NAJEM PROIZVODNIH PROSTOROV

- **PROIZVODNI PROSTORI:** od 80 - 500 m² (možnost samostojnih enot po 100 m²)
- **LOKACIJA:** Murska Sobota, Pleše 9a (tik ob vzhodni obvoznici povezani do avtoceste)
- **UREJENA INFRASTRUKTURA:** elektrika, plin, voda, internet (optika), parkirišče, sejna soba, kuhinja
- **UREJENO POSLOVNO OKOLJE:** vključene storitve za start-up in scale up podjetja (industrija 4.0)
- **DATUM IZGRADNJE:** 2003 (energetski razred A)
- **CENA:** od 349 €/mesec (MOŽNOST SUBVENCIJE V VIŠINI 1 LETNE NAJEMNINE)
- **KONTAKT:** Pomurski tehnološki park, Pleše 9a, 9000 Murska Sobota, www.p-tech.si; Marjetka Jakob, T: 02 5308 232, marjetka@p-tech.si

DIGITALNO INOVACIJSKO VOZLIŠČE ZA AGILNO PROIZVODNJO (ROBOTIKA in AVTOMATIZACIJA)

PONUDBA ZA PROIZVODNA PODJETJA:

- Finančna podpora do 200.000 €.
- Tehnična in netehnična pomoč z dostopom do "premiernih" tehnoloških ponudnikov
- Podpora pri zasebnosti podatkov in kibernetiki varnosti s strani EU ekspertov
- Usposobitev in nadgradnja znanja iz področja "agilne proizvodnje"
- Podpora pri pridobivanju javnih sredstev in ugodnih kreditov

PONUDBA ZA SISTEMSKO INTEGRATORJE:

- Finančna podpora do 30.000 €.
- Mentorstvo glede uporabe in sodelovanja na "skupni platformi" in komercializaciji
- Top storitve zbiranja sredstev z dostopom v mrežo 1.024 privatnih investorjev
- Direktni dostop do ponudnikov komponent in nosilnih raziskovalnih organizacij za sprejemanje razvitih rešitev

KONTAKT: mag. Marko Močnik;
T: 02 530 82 00; marko@p-tech.si

V Pomurskih mlekarnah vidijo Pomurje kot regijo z neizkoriščenim potencialom, kjer obstaja še veliko možnosti za razvoj.

ter zaposlili nove sodelavce, še posebej pa so okrepili sektor vzdrževanja. Istočasno se je trem četrtnam zaposlenih plača povečala za približno 10 do 15 odstotkov. »O konkretnih načrtih posodobitev ter vlaganji bi v tem trenutku še težko govorili, saj v družbi potekajo aktivnosti preverjanja dosedanjih postopkov in proizvodnih procesov, vsekakor pa načrtujemo investicije v posodobitev proizvodnih programov,« pravi Rebrica. »V zadnjem obdobju smo uspeli doseči določene dogovore za povečano prodajo mleka v prahu na domačem trgu, intenzivno pa obdelujemo tudi izvozne trge in verjamemo, da nam bo uspelo pridobiti nove kupce za tovrstno proizvodnjo. Prodajni program mora biti vedno predmet preverjanja na trgu. To seveda pomeni tudi opuščanje kakšnih izdelkov, še bolj pa se zavedamo nujnosti uvajanja novih produktov, ki bodo zanimivi za potrošnike,« še pojasni. **gs**

Foto: Arhiv Pomurske mlekarnice

Artex

- Regalni sistem Megarack (paletni, polični, pretočni, steborni oz. drive-in, push-back, itn..)
- Polični sistem Maxirack
- Polični sistem Pikorack
- Konzolni regali
- Jekleni podesti

Artex,
 tovarna skladiščne opreme d.o.o.
 Kolodvorska 43, 9220 Lendava, Slovenija
 T: +386 (0) 2 577 62 57
 F: +386 (0) 2 577 62 51

PROJEKTIRANJE

PROIZVODNJA

MONTAŽA

**RAZSTAVLJAMO NA SEJMU LOGIMAT
 STUTTGART 19-21.2, hala 5 - D41**

www.artex.si